OPERATOR ELITE / AI ACADEMY

INKIJKEXEMPLAAR / NASLAGWERK 02

AI in de praktijk — Gevorderden

Dit is een gratis inkijkexemplaar.
Je bekijkt enkele openingspagina's uit het naslagwerk.
De volledige uitgave hoort bij de bijbehorende opleiding
en is alleen toegankelijk voor gerechtigde cursisten
binnen de beveiligde Operator Elite AI Academy.

www.operator-elite.nl | academy.operator-elite.nl

Voorbeeldversie / Geen volledig lesboek / 2026

INKIJKEXEMPLAAR

OE·

OPERATOR ELITE
AI ACADEMY

GEVORDERDEN

AI IN DE PRAKTIJK

ONTWERPEN. BEOORDELEN. BEHEERSEN.

01 ARCHITECTUUR

02 KWALITEIT

03 RISICO EN REGIE

PROFESSIONEEL LEERBOEK · EDITIE 1.0

27 OKTOBER 2026

INKIJKEXEMPLAAR

Welkom — van gebruiker naar ontwerper

Een beginner vraagt: *Welke prompt moet ik gebruiken?* Een gevorderde vraagt: *Welk probleem lossen we op, met welke gegevens, welke controles en onder wiens verantwoordelijkheid?* Dat verschil staat centraal in dit boek. Je leert niet alleen AI-output verbeteren, maar ook beoordelen wanneer een toepassing bruikbaar, veilig, beheersbaar en economisch verantwoord is.

Doelgroep. Teamleiders, projectleiders, procesverbeteraars, consultants, ICT-professionals, beheerders en gevorderde AI-gebruikers die bedrijfsprocessen willen ondersteunen met generatieve AI.

Voorkennis. Begrip van prompts, taalmodellen, persoonsgegevens, hallucinaties en menselijke eindcontrole. Programmeren is niet verplicht. De technische voorbeelden zijn zo geschreven dat zowel de functioneel eigenaar als de ontwikkelaar ermee kunnen werken.

Leerresultaat. Na afronding kun je een afgebakende AI-usecase kiezen; een oplossing schetsen; databronnen en toegangsrechten beoordelen; prompt- en retrievalkwaliteit meten; veiligheidsrisico's documenteren; een acceptatietest uitvoeren; en een onderbouwd go/no-go-advies presenteren. Je kunt bewust ook **nee** zeggen tegen een slechte AI-toepassing.

Werkwijze. Lees de hoofdstukken in volgorde. Maak iedere werkopdracht op basis van fictieve gegevens. Bewaar de opgeleverde documenten in een eigen projectdossier. Bespreek twijfel met een verantwoordelijke vakexpert. De toetsvragen zijn reflectievragen, niet een automatisch examen of bewijs van een formele kwalificatie.

Inhoud

1. AI-usecases selecteren: probleem, waarde en grenzen
2. Werking van taalmodellen en modelkeuze
3. Geavanceerde prompting en outputcontracten
4. RAG, kennisbanken en broncontrole
5. Dataarchitectuur, privacy en autorisatie
6. AI-agents, tools en menselijke goedkeuring
7. Evaluatie, testsets en kwaliteitsmetingen
8. Beveiliging, promptinjectie en incidenten
9. AI Act, AVG en governance
10. Technische architectuur en operationeel beheer
11. Praktijkcase: digitale onboarding
12. Businesscase, invoering en opschalen
13. Eindopdracht: jouw AI-pilotdossier
14. Werkbladen, modelantwoorden en begrippenlijst
15. Officiële bronnen en actualiteitscontrole

01 — Van idee naar een geschikte AI-usecase

Het bedrijfsprobleem vóór het model

Een team wil dat een chatbot interne procedures kan beantwoorden. Dat klinkt helder, maar zegt weinig over het werkelijke probleem. Missen medewerkers informatie? Zijn documenten slecht vindbaar? Spreken procedures elkaar tegen? Of ontbreekt een duidelijke proceseigenaar? Wie meteen een model koopt, automatiseert mogelijk een slecht ingericht proces. Begin daarom met een **probleemdefinitie**: wat gaat fout, bij wie, hoe vaak en met welk aantoonbaar gevolg?

Maak onderscheid tussen drie soorten taken. **Deterministische taken** volgen vaste regels, zoals een verplichte invoerveldcontrole of een rekensom; klassieke software verdient hier meestal de voorkeur. **Voorspellende taken** herkennen patronen uit voorbeelden, zoals mogelijke afwijkingen in inspectiedata. **Generatieve taken** vatten informatie samen, formuleren teksten of beantwoorden vragen. Soms is een combinatie nodig, maar de eenvoudige oplossing moet eerst worden uitgesloten.

Bepaal meetbare waarde

Een voorbeeld: een onboardingteam ontvangt wekelijks honderd vergelijkbare vragen. De huidige afhandeling kost gemiddeld zes minuten per vraag. Een assistent mag pas als succes gelden als de totale tijd voor zoeken, controleren, corrigeren en escaleren daadwerkelijk daalt. Meet een nulmeting met dezelfde vraagtypen. Vergeet voorbereidingstijd, beheer van bronnen, softwarekosten en menselijke controles niet.

Kies naast snelheid minimaal één **kwaliteitsmaat** en één **risicomaat**. Denk aan correct beantwoorde vragen met bewijsbron, percentage ongefundeerde antwoorden en incidenten door ongeoorloofde toegang. Een hogere afhandelingssnelheid met slechtere informatie is geen verbetering.

Beslisgrenzen vooraf

Schrijf vast waarvoor de oplossing **niet** mag worden gebruikt: geen individuele personeelsbeoordelingen, geen bindende veiligheidsvrijgave, geen zelfstandig aanpassen van toegangsrechten en geen juridische eindconclusies. Een goede scope benoemt doel, doelgroep, gegevens, beslisbevoegdheid, eigenaar en stopcriteria.

Praktijkcasus. Een technisch bedrijf wil AI inzetten om vrijetekstmeldingen van monteurs te ordenen. Eerst blijken tien verschillende formulieren en onduidelijke categorieën de oorzaak van veel werk. De beste eerste stap is standaardisatie. Een model voor classificatie kan pas daarna waarde toevoegen, met steekproeven en een route voor twijfelgevallen.

Werkopdracht — Usecase-canvas

1. Beschrijf één fictief werkprobleem in maximaal 80 woorden, inclusief huidige prestatie.
2. Vergelijk drie alternatieven: procesaanpassing, gewone software en AI.
3. Kies een succesmaat, kwaliteitsmaat en stopcriterium met een eigenaar.
4. Formuleer een go/no-go-advies van maximaal één pagina.

INKIJKEXEMPLAAR

Op te leveren: usecase-canvas met afbakening, nulmeting, alternatieven, verantwoordelijke en besluit.

Controleer jezelf. Waarom bewijst een snelle demo niets over productiegeschiktheid? Welke feiten ontbreken wanneer een businesscase alleen 'urenbesparing' noemt? Wanneer is géén AI de beste uitkomst?

Beslisregel: als het werkproces niet stabiel of meetbaar is, verbeter eerst het proces.
